

Aan: de Minister
de Staatssecretaris

Datum 22 juni 2022
Betreft IVD-onderzoek Inzicht in gevaarlijke stoffen

Geachte minister,

De taak van Defensie vereist het gebruik van bijzondere en gevaarlijke stoffen. Sommige, zoals cadmium en chromaat, behoren tot de zeer zorgwekkende stoffen met carcinogene, mutagene en reprotoxische (CMR) eigenschappen. Blootstelling hieraan kan al in korte tijd tot ernstige gezondheidsschade leiden. Gevaarlijke stoffen zijn bovendien een belangrijke oorzaak van beroepsziekten. Om die redenen is de omgang met gevaarlijke stoffen gereguleerd, onder meer via het instrument van de risico-inventarisatie & -evaluatie (RI&E). Als uit een RI&E blijkt dat er in het arbeidsproces CMR-stoffen worden gebruikt, is een werkgever verplicht een nadere inventarisatie uit te voeren. Dit is de Nadere Inventarisatie Gevaarlijke Stoffen (NIGS). De NIGS bestaat uit vier stappen, te weten (1) de inventarisatie, (2) het beoordelen van de blootstelling, (3) het nemen van mitigerende maatregelen en (4) het borgen van de veiligheid in de bedrijfsvoering.

In 2020 deed de Inspectie Veiligheid Defensie (IVD) onderzoek naar de NIGS bij Defensie. De keuze voor dat onderzoek kwam tot stand in overleg met de Nederlandse Arbeidsinspectie, destijds Inspectie-SZW geheten, die een landelijk programma heeft inzake gevaarlijke stoffen. De Arbeidsinspectie constateerde bij Defensie een achterstand en gelastte de inventarisatie van CMR-stoffen eind 2020 gereed te hebben. De CDS zette dit begin 2020 om in een uitvoeringsopdracht aan de defensieonderdelen en de IVD besloot toezicht te houden op dit proces. In oktober 2020 publiceerde de inspectie een eerste voortgangsrapportage, vooral bedoeld om Defensie de mogelijkheid te bieden gedurende het traject verbeteringen aan te brengen om de opdracht te halen.

De IVD heeft getracht inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken ten aanzien van de NIGS. Hoewel de aandachtspunten uit een eerdere voortgangsrapportage goed zijn opgepakt, is het voor de IVD onmogelijk gebleken dit inzicht te verkrijgen. De IVD verzoekt u de hiervoor benodigde informatie uiterlijk 01 september 2022 te doen verstrekken.

Inspectie Veiligheid Defensie

Locatie
Majoor Jan Linzel Complex
Brasserskade 227a
2497 NX | Den Haag

Postadres
Postbus 90701
2509 LS | Den Haag
MPC 58B
www.ivd.nl

Contactpersoon

Majoor ing. R.G.H. Kuipers
T 06 13470586
RGH.Kuipers.02@mindef.nl

Datum

22 juni 2022

Onze referentie

BS2022010569

Door tussenkomst van

SG

In afschrift aan

CDS
PSG
DGB
DV
DCo
C-CZSK
C-CLAS
C-CLSK
C-KMAR
D-DMO
C-DOSCO
D-CEAG

Bij beantwoording, datum, onze referentie en onderwerp vermelden

Stand van zaken aandachtspunten eerste voortgangsrapportage

In haar eerste voortgangsrapportage beschreef de inspectie aandachtspunten gericht op het verbeteren van het proces. Deze betroffen de beschikbaarheid van gekwalificeerd personeel, de gebruikte softwareapplicatie, de aandacht voor NIGS in de managementrapportage en de coördinatie van de NIGS. De inspectie heeft onderzocht in hoeverre deze aandachtspunten door de organisatie zijn opgepakt en of dit tot verbetering heeft geleid.

1. Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel

In 2018 voerde de Arbeidsinspectie controles uit bij de Directie Materiële Instandhouding (DMI) van het CZSK, de Mechanische Centrale Werkplaats (MCW) van het CLAS en het Logistiek Centrum Woensdrecht (LCW) van het CLSK. Uit haar rapportage bleek dat verbeteringen nodig waren om aan het wettelijke kader te voldoen. De IVD stelt vast dat deze overtredingen inmiddels binnen de gestelde termijnen zijn opgelost, maar concludeert tevens dat de inspanning die dit heeft gevergd ten koste is gegaan van de NIGS. Om de overtredingen op te heffen was namelijk de inzet van bedrijfsveiligheidsfunctionarissen elders uit de organisatie noodzakelijk.

In haar eerste tussenrapportage vestigde de inspectie de aandacht op het belang van kwalitatief goed opgeleid personeel in het proces van de NIGS. De IVD constateert dat Defensie dit signaal heeft opgepakt door de opleiding tot Middelbaar Arbeidshygiënist (MAH) te verwerven. Inmiddels hebben ten minste 36 functionarissen van verschillende defensieonderdelen deze module achter de rug. Defensieonderdelen kunnen zelf met deze specialisten aan de slag, waardoor de schaarse capaciteit van het Coördinatiecentrum Expertise Arbeidsomstandigheden en Gezondheid (CEAG) wordt ontzien. Dat is een positieve ontwikkeling.

2. Ontwikkelde softwareapplicatie

Voor het uitvoeren van de blootstellingsbeoordeling maakt Defensie gebruik van de externe softwareapplicatie 'Stoffenmanager'. Deze applicatie is echter alleen beschikbaar via een niet beveiligde internetverbinding. De scheiding tussen het internet en het interne defensiesysteem 'MULAN' maakt een handmatige overzetting noodzakelijk. Dat is arbeidsintensief en foutgevoelig werk. In haar eerste rapportage vestigde de IVD daar de aandacht op.

Ook op dit vlak ziet de inspectie positieve ontwikkelingen. Zo is inmiddels software ontwikkeld om data uit de Stoffenmanager eenvoudiger te koppelen aan andere systemen, zoals de bedrijfsstoffendatabase en PeopleSoft Melden Voorvallen (PSMV). Deze verbeterde applicatie importeert ook data uit andere rekentools dan de Stoffenmanager en is daarmee flexibel en niet afhankelijk van een enkele leverancier. Ook kan een commandant met deze verbeterde softwareapplicatie de procesgang in de uitvoering van de nadere inventarisatie beter beheersen. De verbeterde software is inmiddels beschikbaar en Defensie is gestart met de implementatie.

3. NIGS in de managementrapportage

In haar eerste rapportage stelde de IVD vast dat, anders dan in SG-007 is voorgeschreven, de voortgang van de NIGS niet structureel door deskundigen werd geanalyseerd. Potentieel belangrijke informatie bleef daardoor onbenut. Ook ten aanzien van dit punt zijn verbeteringen zichtbaar. De IVD heeft vastgesteld dat de tweede en derde managementrapportage in 2020 een veiligheidsanalyse bevat. Betere rapportage, resulterend in concrete stuurinformatie, zal de veiligheid ten goede komen.

4. Coördinatie NIGS

De IVD stelde in haar eerste voortgangsrapportage reeds vast dat er een defensie brede Werkgroep Gevaarlijke Stoffen is ingericht. De werkgroep bestaat uit vertegenwoordigers van de defensieonderdelen, de Directie Veiligheid (DV), de Directie Aansturen Operationele Gereedheid (DAOG) en het CEAG. Namens de werkgroep rapporteert de DV aan de ambtelijke en politieke leiding de voortgang van het plan van aanpak 'Beheersing van Chroom-6 binnen Defensie', maar ook de voortgang van de nadere inventarisatie van gevaarlijke stoffen in het algemeen. De IVD constateert dat de DV op basis van de rapportage door de werkgroep haar beleid en de planning beter evalueert en actualiseert.

Op 14 maart 2022 is de aanwijzing DGV/DV-021 'Risicobeheersing gevaarlijke stoffen op de werkplek' vastgesteld. Deze aanwijzing is een actualisatie en bundeling van reeds bestaande aanwijzingen voor het veilig werken met gevaarlijke stoffen, met als doel de risico's van blootstelling te beheersen. Heldere, actuele en overzichtelijk gepresenteerde richtlijnen leveren een belangrijke bijdrage aan de beheersing van het werken met gevaarlijke stoffen.

Huidige stand van zaken onhelder

Het eigenlijke onderwerp van onderzoek van de IVD is de voortgang van de NIGS. De positieve waarnemingen hierboven ten spijt, heeft de inspectie over de voortgang van de NIGS minder goed nieuws te brengen. Het is de inspectie namelijk niet gelukt inzicht te krijgen in de huidige stand van zaken. Evenals in de eerste tussenrapportage is het daarom ook in deze tweede rapportage niet mogelijk te concluderen dat Defensie de NIGS succesvol heeft voltooid. De inspectie heeft evenmin kunnen vaststellen of dit proces op orde is.

Gezien het grote belang dat Defensie aan het veilig werken met gevaarlijke stoffen hecht, althans zou moeten hechten, verzoek ik u langs deze weg de IVD voor 1 september 2022 te doen informeren over de stand van zaken van de NIGS, dat wil zeggen de stappen 1 tot en met 4. De IVD zal de voortgang van de NIGS blijven volgen en daarover blijven rapporteren.

De Inspecteur-Generaal Veiligheid

Dr. B.W. Bargerbos